

Att anlägga eller förbättra enskilt avlopp

Varför behövs avloppsanordningar?

Avloppsanordningar är till för att rena avloppsvatten från bland annat näringsämnen, organiskt material, bakterier och virus. Dessa ämnen kan ge mycket påtagliga negativa effekter när de kommer ut i vattenmiljön. Utsläpp av näringsämnen orsakar förhöjda fosfat- och nitrathalter i grundvattnet och övergödning i våra vattendrag, sjöar och hav med effekter som till exempel algbloomning och syrebrist. Höga nitrathalter i dricksvatten är skadligt, speciellt för små barn. Bakterier och virus kan förorena dricks- och badvatten och göra oss sjuka. Halterna av de olika ämnena beror bland annat på installationer i hushållen och de boendes beteende.

Utsläpp av avloppsvatten regleras i miljöbalken och dess förordningar. Enligt miljöbalken ska avloppsvatten avledas och renas eller tas omhand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. Det har sedan 1969 ställts krav på längre gående rening än enbart slamavskiljning.

Krav på enskilda avlopp

Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för tillsynsvägledning för små avlopp och på deras hemsida (www.havochvatten.se) kan man hitta Naturvårdsverkets allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten. Dessa råd är en tolkning av miljöbalken som är vägledande för fastighetsägare och myndigheter.

I de allmänna råden ställs inte krav på en viss teknik som i tidigare allmänna råd, utan nu ställs krav på avloppsanordningens funktion. Olika krav kommer att ställas beroende på om det råder en normal skyddsnivå eller hög skyddsnivå i det område fastigheten ligger. En hög skyddsnivå gäller då fastigheten har avrinning till en känslig recipient, till exempel nära, sjö, skyddsvärd å eller bäck. En hög skyddsnivå kan gälla även när yt- eller grundvattentäkter för dricksvatten finns inom anordningens påverkansområde och kan befaras bidra till olägenhet vad gäller tillgång till vatten eller vattnets kvalitet.

De allmänna råden förordar att avloppsanordningar ska möjliggöra återvinning av näringsämnen, med andra ord förordas en kretsloppsanpassning för att långsiktigt säkerställa att näringsämnena i avloppsvattnet tas tillvara och återvinns.

Tillståndsansökan/anmälan

Det är enligt miljöbalken och dess förordningar förbjudet att anlägga en avloppsanordning utan tillstånd. Tillstånd krävs för att få anordna en avloppsanordning om vattentoalett ska anslutas, tillstånd söks hos bygg- och miljönämnden. För anläggande av avloppsanordning utan vattentoalett och vid omgrävning eller byte av del i en befintlig avloppsanordning krävs en anmälan till bygg- och miljönämnden innan anläggningsarbetet påbörjas. Vid omlokalisering av en befintlig avloppsanordning eller vid anläggande av efterföljande rening där det sedan tidigare endast finns slamavskiljare krävs ett tillstånd.

Ansökan/anmälan ska skickas till miljökontoret, i god tid för handläggning av ansökan/anmälan. Både ansökan och anmälan är avgiftsbelagd.

Så här går du till väga

1. Läs igenom den information du har fått ta del av. Även andra avloppslösningar än de som beskrivs i informationen kan väljas under förutsättningen att de uppfyller de krav som ställs. Ta gärna hjälp av en entreprenör eller konsult för att ta fram ett förslag på avloppslösning.
2. Du skickar in ansökan till miljökontoret tillsammans med en situationsplan över tomten, med inritad avloppsanordning och egen samt grannars vattentäkt inom 200 m. Resultat från markundersökningar som har utförts ska skickas med. Längd- och tvärsektion samt avvägningsritning kan behövas i vissa fall.
3. Miljökontoret gör besök på fastigheten oftast tillsammans med dig och med entreprenören för att bedöma det inlämnade förslaget. Eventuellt krävs kompletterande uppgifter.
4. Utförandet av avloppsanordningen kan ske när det skriftliga beslutet med tillhörande villkor har getts. Du som sökande ansvarar för att anordningen utförs enligt det givna beslutet.
5. Innan anordningen återfylls ska miljökontoret ha möjlighet att göra sluttillsyn på anordningen. Anmälan om sluttillsyn ska göras i god tid, minst två dagar före återfyllnad av schaktmassor.
6. Dokumentet "Utförarintyg med kontrollplan" ska fyllas i och skickas in till miljökontoret tillsammans med foton från anläggandet när anordningen är färdigställd.

Övrig information

Dricksvatten

Om dricksvattenförsörjningen inte är ordnad för fastigheten måste även den frågan tas med vid planeringen av avloppsanordningen. Innan man borrar eller gräver en vattenbrunn bör man veta var avloppsanordningen ska placeras. Speciellt på mindre fastigheter kan det vara svårt att på ett godtagbart sätt lösa både vatten- och avloppsförsörjningen.

Tak- och dräneringsvatten

Tak- och dräneringsvatten ska inte ledas till avloppsanordningen. Det ska samlas upp i separat ledning och ledas till ett dike eller en stenkista som inte påverkar avloppsanordningen.

Tömning av slamavskiljare

Bestämmelser om slamtömning finns i kommunens renhållningsordning. Avståndet mellan uppställningsplats för hämtningsfordon och slamavskiljare/tank bör inte överstiga 20 meter. Enskild väg och tomtmark som utnyttjas vid hämtning ska vara dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar för hämtningsfordon. Slamavskiljaren ska tömmas en gång per år och utföras av den entreprenör kommunen har utsett.

Tömning av urintank

Utöver de krav som ställs för slamavskiljaren, ställs krav om att tanken ska vara dimensionerad för ett års produktion av spolvatten och urin.

Annan markägare/sakägare

Om någon del av avloppsanordningen kommer att placeras på annans mark, bör skriftligt medgivande inhämtas från berörd markägare. Detta gäller även vid ledningsdragning genom väg och vid utsläpp i enskilt eller samfällt vattendrag. Intrång på annans mark kan lösas genom så kallat avtalsservitut, kontakta

lantmäteriet för närmare information. Det rekommenderas att skriftliga avtal om avloppsanordningens placering eller ledningsdragning skickas till inskrivningsmyndigheten för inskrivning i fastighetsregistret.

Fosfatfria produkter

Fosfor bidrar till övergödning av våra vattendrag, sjöar och hav men begränsar även livslängden på avloppsanordningar. Det är därför viktigt att välja fosfatfria tvätt-, disk- och rengöringsmedel, ju mindre näring som belastar avloppsanordningen desto mindre kommer ut i vår miljö. Från den 1 juli 2011 begränsades innehållet av fosfater i maskindiskmedel till 0,5 %. I Sverige är det sedan 2008 förbjudet att sälja eller överlåta textil-tvättmedel som innehåller mer än 0,2 % fosfater till konsumenter för enskilt bruk.

Miljösanktionsavgift

Undvik miljösanktionsavgift! Se nedan vilka miljösanktionsavgifter som gäller för avloppsanordningar. Enligt 30 kap miljöbalken ska en miljösanktionsavgift tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. Det är tillsynsmyndigheten (bygg- och miljönämnden) som beslutar om miljösanktionsavgift, men avgiften tillfaller staten.

Utdrag ur förordning (2012:259) om miljösanktionsavgifter:

3:1 § För en överträdelse av 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en miljösanktionsavgift betalas

- 1. med 5 000 kronor, om överträdelsen är att utan tillstånd inrätta en avloppsanordning trots att ett sådant tillstånd krävs,*
- 2. med 3 000 kronor, om överträdelsen är att utan tillstånd ansluta en vattentoalett till en befintlig avloppsanordning som före anslutningen inte hade någon vattentoalett ansluten, och*
- 3. med 3 000 kronor, om överträdelsen är att utan att ha gjort en anmälan inrätta en avloppsanordning trots att en sådan anmälan krävs.*